

SAMENVATTING KAMERBRIEF MINISTER ADEMA – SECTOROVERLEG BIJLAGE

T.b.v. ALV – DDB, 17 januari 2022
Datum 25 november 2022
Betreft Kamerbrief Toekomst Landbouw

"In deze brief schets ik hoe ik samen met partijen wil werken aan de toekomst van de landbouw en hierover de komende maanden afspraken wil vastleggen in een Landbouwakkoord".

Met deze brief geef ik aan hoe het kabinet samen met boeren en ketenpartijen gaat werken aan deze toekomstbestendige landbouw die een belangrijke plaats en functie heeft in het landelijk gebied en een vitaal platteland, onze economie en onze voedselvoorziening én waarmee boeren een goed inkomen kunnen verdienen.

Dit vraagt om een overheid die serieus samenwerkt met de landbouwsector. Een overheid met visie, die bereid is om samen nieuwe wegen te zoeken en verkennen:

- Aangeven duidelijke kaders;
- Afweging alle belangen;
- Ondersteuning instrumenten en middelen.

Doel landbouwakkoord:

Het doel van het Landbouwakkoord is tweeledig:

- Het akkoord beschrijft de toekomstbestendige positie van de landbouw als strategisch belangrijke economische sector, producent van duurzaam voedsel en grondstoffen en essentiële drager van een vitaal platteland. Partijen maken afspraken over de ondersteuning en de (wettelijke) kaders die nodig zijn om deze positie te behouden, door reëel verdienvermogen voor boeren in verschillende type gebieden mogelijk te maken.
- Het akkoord beschrijft de wijze waarop de landbouwsector haar aandeel gaat leveren aan de grote opgaven van natuurherstel, water en klimaat. De opgaven zijn ingrijpend en vragen van alle bedrijven meer of minder grote aanpassingen. De opgaven werken verschillend uit per sector en per gebied. De landbouw moet bijdragen, maar koplopers laten ook nu al zien dat oplossingen mogelijk zijn.

Het werken aan een gedragen Landbouwakkoord is ook een stap op weg naar een hernieuwde samenwerking tussen overheid en landbouwsector gebaseerd op vertrouwen en respect. Voor de landbouw zijn de uitvoering van de aanbevelingen over piekbelasters, PAS-melders en de Kritische Depositie Waarde (KDW) van groot belang. **Deze onderwerpen maken geen onderdeel uit van het Landbouwakkoord.**

De transitie naar kringlooplandbouw is voor het kabinet het vertrekpunt. Het gaat om het tegelijkertijd realiseren van een beter verdienvermogen voor boeren en tuinders, én minder schadelijke emissies naar bodem, lucht en water, én om vergroting van de biodiversiteit.

De volgende doelen staan vast en vormen de kaders waarbinnen de gesprekken over een Landbouwakkoord kunnen gaan plaatsvinden:

Natuur

De hoofddoelstelling van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen (VHR) is het op termijn realiseren van een gunstige staat van instandhouding voor alle beschermde habitattypen en soorten.

Water

Kaderrichtlijn Water (KRW) schrijft voor dat uiterlijk 2027 Nederland alle maatregelen moet hebben genomen die nodig zijn om te komen tot gezonde aquatische ecosystemen (7^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn, derogatiebeschikking en uitvoeringsprogramma gewasbeschermingsmiddelen).

Klimaat

Om de nationale klimaatdoelstelling van ten minste 55% emissiereductie in 2030 te realiseren heeft de landbouw een indicatief rest-emissiedoel van 18,9 Mton CO₂ eq. in 2030 en het landgebruik een indicatief restemissiedoel van 1,8 – 2,7 Mton CO₂ eq. in 2030. Hierbij is voor de veehouderij en akkerbouw (mestaanwending in de akkerbouw) een emissiereductie van 5 Mton CO₂ eq. in 2030 gekoppeld aan de gecombineerde aanpak in het landelijk gebied. De doelen voor 2030 zijn een tussenstap op weg naar het uiteindelijke doel: Nederland klimaatneutraal in 2050.

Boerenbedrijf staat centraal

- *Verdienvermogen en transitiepaden*
- *Doorontwikkeling*
- *Omschakeling*
- *Verplaatsing*
- *Stoppen*

Om deze transitiepaden kansrijk te maken wil ik, zoals gezegd, samen met de betrokken partijen afspraken maken in het Landbouwakkoord. Daarbij zijn deze genoemde paden niet limitatief, ook andere vormen of combinaties zijn mogelijk.

Rol keten en consument

De verduurzaming van het voedselsysteem en de transitie naar kringlooplandbouw is niet alleen een verantwoordelijkheid van de boer maar nadrukkelijk ook een opgave van de gehele keten: toeleveranciers, verwerkers, retail en banken.

Ondersteuning

Er moeten voldoende middelen beschikbaar zijn om boeren (financieel) te ondersteunen en te stimuleren en maatregelen die partijen in het Landbouwakkoord overeenkomen te faciliteren.

In het eerste kwartaal van 2023 moet het Landbouwakkoord gesloten zijn:

- *Verdienvermogen en bestaanszekerheid voor boeren in een vitaal platteland;*
- *Transitiepaden*
- *Ruimtelijke ordening*
- *Kwalitatieve en kwantitatieve afspraken: voer, mest, bodem, pacht en dierenwelzijn*

Afsluitend

Er is toekomst voor boeren. Nederland staat dankzij hen wereldwijd bekend als koploper in de productie van goed, gezond, betaalbaar en veilig voedsel.

Het betreft hier een samenvatting van de kamerbrief van 25 november 2022. De hele kamerbrief kunt u [hier](#) lezen.